

"HAZADNAK
RENDELTELENT
LEGY HIVE, OH MAGYARI!"

MAGYARORSZÁGI HIREK

A KANADAI MAGYAR UJSÁG
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÉNEK JELENTÉSEI
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÜNK CÍME: HEGEDŰS SÁNDOR UCCA 18. IV. 2.

"CSONKAMAGYARORSZÁG
NEM ORSZÁG, EGESZ
MAGYARORSZÁG
MENNYSZÁGI!"

VILAGVÁLSÁG MOZGATJA A POLITIKA RUGÓIT

Bethlen István tíz éves uralma megszűnt. Egész Európa "legöregebb" miniszterelnöke. — már a kormányzás idejét számítva — elhagyta a bársony széket, mely az első perctől kezdve nem volt csak rózsák-kal körülötte, hanem a tüske nagyon sokszor megsebezte azt aki válságról válságra tudta a legkritikusabb időkben az ország sorsát előre vinni. Bethlen valóban nem is bukott meg, hanem maga vette a kalapját és távozott. Pártja erősebb mint valaha. Most van a válságok után, amely igazán döntő sikert hozott számára. A gazdasági válság azonban megrázza az országot. Szinte katasztrófától tartott mindenki, mert a német események hatása alatt Magyarországtól is visszavonták a külföldi kölcsönöket és sokáig veszélyben forogott a héttmillió angol font átmeneti kölcsön ügye.

Bethlennek sikerült ezt a nehéz diót is feltörnle. A pénz már itthon van, jó néhány hónapig biztosított az országnak egyensúlyt. Az ellenzék hevesen támadta a miniszterelnököt a Házban, de végül mégis megállapodtak abban, hogy a parlament tanácskozásait egyelőre felfüggesztik, 33-as bizottságra ruházták át a hatalmat, mely azután a szükséges intézkedéseket meghozza és végrehajtja. Kevés miniszterelnök kezében volt ilyen nagy hatalom: A 33-as bizottságban a szocialisták és a független kisgazdapártok kívül valamilyen ellenzéki párt is helyet foglal, tehát az alkotmányos ellenőrzés is megvolt. Bethlen elmondhatta magáról, hogy utódja számára megteremtette a kibontakozás felé az átmenetet. Elvégezte a nehéz munkát és csak azután köszönt le.

Amikor a magyar lapok hírül hozták, hogy Bethlen István lemondott, az első pillanatokban senki sem akart hinni a szemének. A nagyon okosak mindjárt megtalálták a magyarázatot is. Bethlen István csak formálisból mondott le, nincs más célja, mint a kabinetjét kicserélni, mert a miniszterei kö-

zött lehet sok oda nem való, önképző azonban nehéz elképzelni az ország vezetését. Bethlen elment, de Bethlen jön! — ez volt az általános felfogás és ha nem is nagyon értették az emberek, de ebben megnyugodtak. Másnap Bethlen kijelentette, hogy az aktív politikától nem vonul vissza, de sem a miniszterelnöki megbízatást, sem a külügyi tárcát nem vállalja.

Az azóta kinevezett miniszterelnök: Károlyi Gyula, Bethlennek régi lelkes híve. Károlyi mindenki tudja, hogy a becsületesség mintaképe, egyike a legegyszerűbb jellemeknek, akik a magyar politikában valaha is szerepet játszottak, puritánságáról pedig egyenesen csodákat beszélnek. Soha sem vette igénybe az állami autót, ha sürgős dolga van, bérautót jár. Amikor mint külügyminiszter külföldre utazott, a kiutalt költségeit is visszaadta és az összes kiadásait saját zsebéből fedezte. Mint külügyminiszter is megálta a helyét, de sohasem igyekezett az első sorba és inkább mint a miniszterelnök árnyékát ismerték. Most Bethlen vissza akart vonulni s helyére állította Károlyit.

Mindenki ajkán egyetlen egy kérdés van, miért távozott el Bethlen István? Beszéltek mindegyikről. Egyes külföldi lapok úgy állították be a dolgot, hogy idegen nyomásra történt volna a távozás. Az események ezt megcáfolták. A külföldi kormányoknál éppen Bethlen ismert személye és sokszor ki próbált energiája volt a biztosságot arra, hogy Magyarország meg fogja állni a helyét abban a szédítő gazdasági viharban, amely az egész világon átvonul. Bethlen maga azzal magyarázta távozását, hogy az ellenzék túlságosan élesen áll személféle szemben. Most összefogásra van szükség, a nagy bajokhoz segítségre a nemzetet, kikapcsolja a személyét, hogy utat engedjen azoknak, akik folytathatják a munkáját és akiknek nem kell folytonos személféle ellentétet küzdeniük. Faradt is, hiszen éppen eleget dolgozott.

Az igaz, hogy Bethlen erős támadások tüzeiben állott, de mindig jó idegekkel bírta a küzdelmet. Ellenfelei is inkább munkatársai ellen hadakoztak, kivételesen nagy egyéniséget mindenki elismerte. Olyan ember, aki szívesen feláldozza az életét is a célokért, tehát egyéni szempontok nem vezették. Egyetlen egy magyarázat lehetséges. Úgy érzi, teljesen új embereknek kell jönni, mert az ország nagy problémák megoldása előtt áll, olyan krízisek fogunk kereszttel menni, amilyenekre egy ország életében csak ritkán kerül sor. A világgazdasági válságban kis pont vagyunk, de a pusztító vihar hatását természetesen mindenki megérzi. A gazdasági válságban nem tud boldogulni, mert a termelés válságát éljük. Az ipar nehezen állhat meg a saját lábán, mert ahelyett, hogy a mezőgazdaságban találna támaszt neki kellett az agrártársadalom segítségére sietnie. Fogyasztóválság van, valamint hitelkrízis az iparnak magának van elég gondja baja és szerencse ha a nehézségeket valahogy átlábalja.

A külföld bajunk az idei rossz termés és a kevés termés rossz értékesítési lehetősége. Egyes vidékeken, különösen északon annyi sem termelt, hogy vetőmagja lenne a gazdáknak. Mindegyféle számok vannak a levegőben. Statisztikusok azt számolgatják, hogy ebben az esztendőben mennyivel kevesebb lesz a nemzeti jövedelem, mint egy évvel ezelőtt volt? Ezer millió pengő és 1500 millió pengő elmaradásának lehetőségét, mint valami rémet festik a falra. Ez azt jelentené, hogy a forgalomban lévő pénzkészlet kétszerese, háromszorosa fog hiányozni.

Egészséges viszonyok között is nehéz volna az emberek nyugalmát és megélhetését biztosítani, nem pedig ilyen zűrzavaros helyzetben. Ez Magyarország megsemmisítéséhez elegendő volna. Nem vagyunk Oroszországban, vagy akár Kínában. Normális és megszokott intézkedések most nehezen segítenek mert az embereknek már nincsen pénzük, nincsen miből adniuk. Valóban olyan kormányt kellett alakítani, olyan helyzetet kellett teremteni, hogy a vezetésben minden törekvés egyet szüljön és igazán megfeszített erővel kell a nehézségeket legyőzni, a hatalmas kátyukon az ország szekerét keresztül vinni.

Azért beszélünk ilyen rideg őszinteséggel, hogy a külföldi magyarok tisztán lássák a helyzetet. Bizony komoly bajok vannak, amelyeknek okai azonban nem mi vagyunk. Lehet, hogy a velünk ellenséges nemzetek politikai dühösen vonagolják a vállukat, ha arra hívatkozunk, hogy mindennek a szerencsétlen békeszerződések az okai. Ha a dolgok milyére akarunk pillantani, úgy mást mondani most sem lehet. Nemcsak vérről és területtel áldoz ez az ország, hanem a békeszerződések óta minden esztendőben ugyszólván minden nappal újabb és újabb gazdasági áldozatot hoz. Bethlen István miniszterelnök váratlan lemondása nagyon intő példa, hogy a mai kritikus időkben nem lehet felelőtlenül kiabálni. A lemondás nemcsak a politikától

távolságot ejtette gondolkozásba, hanem ami ritkán szokott előfordulni, maguk a politikusok is megrázkódtak.

A miniszteri tárcákért mindig meg szokott indulni a nagy hajtóvászat és ha egy tíz éves uralom likvidálni akarja az eddigi szereplőket, rendszerint annyi ember jelenik meg a startnál, hogy a versenyfutásból tömegmozgalom lesz. Most nem volt jelentkező. Most mindenki húzódott attól, hogy miniszteri tárcát vállaljon. Ma komolyan beszélnek arról, hogy a miniszteri stállum nem könnyű dicsőség, hanem komoly áldozat a nemzet oltárán.

A felelősségnek ez a fokozása nem maradhat el hatás nélkül. Ma még nem lehet tudni

semmit — mire ezek a sorok kiérnek Kanadába — már a magyar kormány válsága végleg megoldódott, de semmiestre sem intéztek el ily gyorsan azokat a problémák, amelyek a válságot feldézték. Bethlen lemondásával mindenestre elérte azt, hogy a nemzetet figyelmeztette a most készülő nagy erőpróba. Önzetlenségéből való erőtől és a tárgyalások és cseh kereskedelmi tárgyalásokból van szó, hanem a magyar és a francia tárgyalások is megindultak. Franciaország hajlanak mutatkozik bizonyos mennyiségben kedvezményes módon beengedni a magyar búzát, viszont Franciaország egy-néhány tipikusan francia iparcik magyar vámjának általánosságban való leszállítását kéri.

PAIZS ÖDÖN

Rendkívüli állapotok uralkodnak otthon

Bevoltak zárva a bankok, elűnt az aprópénz, mindenki pénzlebegyészről beszélt, attól félt, hogy a megtakarított vagyonának egy részét elveszíti. Egyenesen forradalmi hangulat uralkodott. A pesszimizmus olyan magasra szárnyalt, mint soha. Viszont mindez egy hét alatt el is múlt.

Megbuktak a jósok, akik arról beszéltek, hogy amikor a bankok zárlataikat feloldják, egyszerre mindenki ki fogja venni a pénzt és a takarékpénztárakból. A kormány kijelentette hogy semmiféle kényszereszközöz nyulni nem kíván. Megvalósították az aranypengőt. Az erről szóló rendeletnek az a lényege, hogy minden augusztus 14-ig bezárólag bármilyen jogcimen létrejött követelés és tartozás aranypengőben megállapítottan tekintendők, tehát minden adós, így a pénzintézet is a tartozást a pengővaluta teljes aranyértékének megfelelő pengőértékben tartozik visszafizetni. Nincs infláció, nem romlik meg a pengő, nem kezdődik újra a haláltánc a magyar pénz romjai fölött.

Mindenki attól tartott, hogy könnyű volt elrendelni a háromnapos bankszünetet, de sokkal nehezebb lesz ennek feloldása, ellenben ezeken a nagy nehézségeken is sikerült diadalmaszkodni. A pénz nemhogy bent maradt a takarékbán, hanem a még kivett összegek is visszavándoroltak, sőt újabb és újabb betétek halmozódnak fel. Senki sem dugja már el az aprópénzt, a normális forgalom mindennél helyreállt.

Szinte jó mindegyre visszapihlant, mert biztatást ad a jövőre. Egy statisztikus megröbálta a lezajlott krízis láztlábját összeállítani. Egészen furcsa adatok kerültek elő. A bankzárlatot közvetlenül megelőző hónapban 4554 visszavándorló jött be az országba. Ezek közül Budapestre 1576-an nyertek lakhatási engedélyt. A ki-vándorlók száma mindössze 400 volt, Budapestre pedig csak 82 lakos vándorolt ki. A külföldi magyarok tehát jobban bíztak Magyarországon, mint ahogy hinni lehetett vagy egyes országokban még rosszabbak voltak a viszonyok, mint nálunk. A legnagyobb válságban több mint 4000 új munkakereső jött be az országba, a legnagyobb munkanélküliség idején.

Hétről-hétre

Amíg az új kormány alakításának nagyfontosságú tárgyalásai tartottak, addig Lillafüreden, a magyar és a csehszlovák delegáció tárgyalta, francia részről De Vienne vezetői a tárgyalásokat. Nemcsak a magyar és cseh kereskedelmi tárgyalásokból van szó, hanem a magyar és a francia tárgyalások is megindultak. Franciaország hajlanak mutatkozik bizonyos mennyiségben kedvezményes módon beengedni a magyar búzát, viszont Franciaország egy-néhány tipikusan francia iparcik magyar vámjának általánosságban való leszállítását kéri.

Százezrek ünnepelték meg a fővárosban Szent István napját. A távoli vidék ugyan elmaradt, de a környékről rengetegen jöttek fel. A Várban a körmenet élén a hercegprímás haladt, utána a főpapok hosszú sora, a világi előkelőségek sorát a kormányzó nyitotta meg. Este fényes tűzijátékot rendeztek, különösen sok bolgár, francia, olasz, német és angol vendég volt. Különböző csoportokkal körülbelül 300 amerikai érkezett.

Érdekes vendége volt Budapest városának: Jimmy Walker Newyork polgármestere. A pályaudvaron Liber alpolgármester fogadta a népszerű Jimmyt. Ripka Ferenc főpolgármester főpolgármester ebédet adott a tiszteletére, br. Perényi Zsigmond pedig a Kossuth zárandokok üdvözlését tolmácsolta a hatalmas város vezetőjének, aki viszont elragadtatással be-

sztelt a magyar fővárosról és általában nagyon jól érezte magát a magyarországi körében. Érdekes dolog történt Baján. Vojnich polgármester megalindított, amelynek következtében a város tisztviselői megmagyarosították a nevüket Vojnich polgármestertől Borbó lett és így tovább. Baja városánál csak magyar nevű tisztviselők vannak. A bajai példát több város akarja követni.

Romantikus szerelmi történetről beszélnek, Dékány Mihály amerikai magyar látogatóba jött haza és a Miska bácsi beleszeretett Küry Klárába, már meg is kérte a kezét: Küry Klára boldogan mondott igent.

Haza érkezett három évés ázsiai kutató utjáról dr. Ligeti Lajos, a kiváló orientalista tudós. Mongoliának eddig fel nem derített részét kutatta át. Hatalmas anyagot gyűjtött össze, amelynek feldolgozása éveket fog igénybe venni.

KÖRHÁZBA KERULT ROKONA, ISMERŐSE, FÖLDIJE? — KÉRJEN RÉSZÉRE "KANADAI MAGYAR UJSÁG"-OT: INGYEN KÜLDJÜK!

A MI LAPUNK AZ ÉLNIAKARÓ TÖREKVÉSEK BATORSZÓSZÓLÓJA, MELY MINDENKOR MEGVÉDI AZ IDEGENBE SZAKADT HONFITARSAINK ÉRDEKEIT

KANADAI SZOLGÁLAT

HAMBURG és HALIFAX között

Rendes hajózárat a Hamburg Amerika Vonal népszerű hajóin: ST. LOUIS, MILWAUKEE, CLEVELAND

Váltsa meg rokonai részére a jegyet előre, mert így a beutazás sokkal gyorsabban történik.

LESZÁLLÍTOTT ÁRU ODAVISSZA JEGYEK \$163 NEW YORKTOL BUDAPESTIG ÉS VISSZA HARMADIK OSZTÁLYON

Forduljon felvilágosításért a helyi ügynökséghez vagy

HAMBURG-AMERICAN LINE
274 MAIN STREET, WINNIPEG, MAN.

Az egyetlen magyar gyógyszerár egész Keletkanadában

aho' magyarul beszélnek a óházában képzett gyógyszerés ad tanácsot és csinálja meg az orvosságát

I. ROTHBART

gyógyszerész és vegyész

594. Dundas St. West. TORONTO, ONT.
DÍJTALANUL ADUNK TANÁCSOT, HA FELKERES VAGY ÍR-
POSTAI RENDELESEKET PONTOSAN KIKÜLDÖNK!

PYRAMID házi daráló

NELKÜLÖZHETETLEN MINDEN HÁZBAN

Könnyen szabályozható bármely nagyságú darálásra. Darálhat vele: mákot, kávé, borsot, sőt cukrot, babot, száraz keveréket. Könnyen kezelhető, és tisztítható. — Egy gyermek is kezelheti. Előállítás a legjobb anyagból.

KÜLÖN FA DOBOZBA CSOMAGOLVA ÁRA \$2.85.

Kapható:

az EATON Co. bármely üzletében, bármely városban. Welland-on: McMaster Hardware Store-ban East Main St. Vagy direkt a gyártól: PYRAMID MACHINE Co. WELLAND, ONT.

NINCSEN TÖBBÉ

Egyetlen egy megelőgetetlen

Magyar Honfitárs

sem Kanadában, sem az Egyesült Államokban mióta a

KAUFMAN STATE BANK

oly

LELKISMERETESEN

GARANTÁLTAN

ELŐNYÖSEN

PONTOSAN

OLCSÓN

vállalja a kivándorolt magyar honfitársak óhazai

pénzüntalásait.

ARAINK BESZÉLNEK ÖNMAGUKÉRT

\$15-ig postán 50c táviratlag összesen 1.25

25-ig " 70c " " 1.45

40-ig " 90c " " 1.65

50-ig " \$1.00 " " 1.75

70-ig " 1.20 " " 1.95

100-ig " 1.50 " " 2.35

100 dolláron felül másfél százalék azaz \$100-ként \$150.

TAKARÉKJEGYEK UTÁN 4% KAMATOT FIZETÜNK

LEGYEN MIELŐBB SZERENCSENK!

KAUFMAN STATE BANK

124—126 N. La Salle Street — Chicago, Ill.

Vagy \$1.300.000.00 dollár. A legnagyobb chicagói magyar bank. A kanadai és amerikai magyarok közmegelegedése a ma legjobb ajánlólevelünk.

Magyar levelezés!